

A MAGYARORSZAGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

Előfizetőinkhez!

Ujjonnan belépett előfizetőink közül számosan nem kapták meg lapunk utolsó számát. Elnézésüket kérjük ezért és azt hisszük, szívesen megbocsátanak, ha a mulasztás okát megtudják. Öröndetes fejlődését jelenti a céltudatos vasutas-mozgalomnak, hogy az utóbbi hetekben olyan tömegesen csatlakoztak nemcsak a vasuti munkások és ideiglenes alkalmazottak, de kinevezett kartársaink is a *Magyar Vasutashoz*, hogy legmerészebb várakozásunkat is fölülmulta. Az utolsó számból *ötszáz példánnyal többet* nyomattunk, mint a megelőzőből és mégis egytől-egyig elfogyott, úgy, hogy a kiadóhivatalnak sem maradt.

A mozgalom erősödésének a tudata kárpótolja azokat a testvéreinket, akik nem kaphattak lapot. A jövőben természetesen a fokozott szükséglettel számot vetünk és efajta mulasztás nem fog előfordulni.

Kérjük a szabadságért és kenyérért küzdő társainkat, hogy a jövőben is fokozott buzgalommal *terjesszék egyedüli kipróbált fegyverünket, a Magyar Vasutast!*

*

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala **Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám**, ahova mindenemű levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy óra frt —.40 (K —.80)
Negyedévre frt 1.20 (K 2.40)
Félévre frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen más címre is előfizethet.

Jog helyett alamizsna.

Ugy vagyunk, mint az a földmivelőgazda, aki hosszantartó, minden vetését végpusztalással fenyegető szárazság idején szivből fohászkodott termékenyítő, üdítő esőért, de amikor azután megjött az eső és annyira megnyitak az ég csatornáit, hogy patakokban omlott a makacs víz és az élet valóssággal elrothadt és szétmállott, föl-

sóhajtott a gazdaember, hogy *„adtál uram esőt, de nincs benne köszönet!”*

Hasonló a mi helyzetünk is. Amióta a vasutasok céltudatos, becsületes mozgalma megindult, követeltük és erélyesen sürgettük az *Országos Vasutas-Szövetség* engedélyezését. Be is terjesztettünk sok ezer vasuti alkalmazott megbízásából egy év előtt egy szövetségi alapszabálytervezetet, amely azonban mindezideig elintéztést nem nyert, hanem ezidőszent — Rohay Béla fegyelmi biztosnál van, bizonyára — véleményezés végett.

Most azt halljuk, hogy a kereskedelmi miniszteriumban *engedélyezték a szövetség megalakítását*, de bizonyos megállapított föltételek mellett és olyan alapszabályokkal, amelyeknek kidolgozására döntő befolyást a Máv. igazgatósága gyakorol.

Kapunk tehát szövetséget, de nem igen lesz benne köszönet.

Ne értsen bennünket félre senki se. Ne mondhasa senki, hogy azért van kifogásunk az alamizsna gyanánt ajándékozott szövetség ellen, mert velőkig ellenzékiek vagyunk. Hogy azért tartjuk elfogadhatatlannak a jog helyett az alamizsnát, mert megátalkodott „izgatók” vagyunk; azért fogadjuk elégtelenséggel a rég óhajtott terv megvalósulását, mert elégtelenség a mi elemünk.

Hidegen, józanul, minden színezés nélkül ismer etjük álláspontunkat, amely — meg vagyunk győződve róla — a tisztánlátó vasuti alkalmazottak óriási többségének is álláspontja.

Mire kell a szövetség? A vasuti alkalmazottak érdekeinek a megvédésére és jogos, igazságos követeléseik kivívására.

Kivel szemben kell a vasuti alkalmazottak érdekeit megvédeni, kivel kell megküzdenünk követeléseink érvényesítése végett?

Ne kerteljünk, ne hazudjunk, ne

legyünk képmutatók és jezsuiták, adjuk meg nyíltan és őszintén az egyedül lehetséges választ: *a Máv.-val, mint munkaadóval szemben kell az alkalmazottak érdekeit a szövetségnek megvédeni, a Máv.-val mint munkaadó vállalatnak kell békés, törvényes harcot folytatni, hogy jogos és igazságos követeléseink teljesüljenek.*

Mert legyünk tisztába vele, a Máv.-nak mint vállalatnak és a Máv. alkalmazottainak vélt és igazi érdekei nem mindenben azonosak. Tudja ezt mindenki, csak az nem, aki állati eltompultságban él vagy aki anyagi érdekét a szolgálai talpnyalás révén szeretné előmozdítani.

Szó sincs róla: *kifelé*, az ország gazdasági életében az egész Máv. egységes és egyöntetű intézmény kell hogy legyen. De *befelé*, a Máv. intézményének belső életében éles az érdekellentét a Máv. mint munkaadó érdekei és az alkalmazottak óriási tömegének az érdekei között.

A Máv. mint *munkaadó* a saját érdekében fekvőnek találja, hogy *alkalmazottai minél szerényebben, gyakran koldusmódra díjaztassanak.* — Kell erre bizonyíték?

A Máv. mint *munkaadó* a saját érdekében levőnek tartja, hogy *alkalmazottainak a szolgálai és munkaideje minél hosszabb és fárasztóbb legyen.* — Kell erre bizonyíték?

A Máv. mint *munkaadó* a saját érdekében levőnek véli, hogy *alkalmazottainak minél csekélyebb és nyomorékabb mozgási szabadsága, egyesülési, gyülekezési joga és vélemény-szabadsága legyen.* — Kell erre bizonyíték?

Viszont a Máv. alkalmazottainak egyetemleges érdeke, isten és ember előtt igazságos érdeke az, hogy *emberséges megélhetést biztosító fizetése, egészségét és testi épségét megkímélő szolgálai és munkaideje, továbbá az*

ország minden polgárát megillető mozgási és véleményszabadsága legyen.

A szövetség hivatása képviselni a Máv. alkalmazottak érdekeit. Képviselni a nagy nyilvánossággal, képviselni a Máv.-val mint munkaadóval szemben. Ezt pedig csak egy olyan szövetség kész és képes teljesíteni, amelyben kizárólag csak az alkalmazottak az urak és amely független minden irányban, de legfőképpen független fölfelé.

Vizsgáljuk már most meg, hogy mennyiben felel meg ezeknek a fölteleknek az a szövetség, amelyet „engedélyeznek.” A Máv. alkalmazottai által megfogalmazott alapszabálytervezetet a fegyelmi biztoshoz utasították. Ellenben felülről csinálnak a mi számunkra egy alapszabálytervezetet, amely nem a mi érdekeink testére van szabva.

Könnyű ezt bebizonyítani. Ugy halljuk, — biztos értesülésünk még nincsen — hogy felülről ragaszkodnak az alapszabályok következő rendelkezéseihez:

1. A nyugdíjazott vasuti alkalmazott megszűnik a szövetség aktiv tagja lenni, csak a „jóléti” intézmények részese maradhat. Hasonlóképpen jár az elbocsájtott munkás vagy ideiglenes alkalmazott.

(Az igazgatóságnak tehát módjában áll bármikor bármelyik neki kellemetlen kartársat egyszerűen kilóditani a szövetségből.)

2. A szövetség által nyújtandó jogvédelmet „stiláris módosítással” agyonnyomortják.

(A szövetség eszerint a legégetőbb esetekben, amikor a tagnak a munkaadó vállalatával szemben, például *bal-eset-pörben*, nem nyújthatna jogvédelmet.)

3. A Máv.-nak mint munkaadónak meglesz a felügyeleti joga.

(Tehát teljesen megszűnik a szö-

vetség függetlensége és „öszvéregylet” lesz.)

4. A Máv.-nak mint munkaadónak jogában áll három tagot a vezetőségbe delegálni, a szövetség elnökét a Máv. jelöli ki.

(Ezzel a szövetség hasznavehetősége és akcióképessége az utolsó kenetet kapná meg.)

Az elmondottakból világosan kitűnik, hogy úgy képzelik az Országos szövetséget, hogy a Máv. alkalmazottainak 80,000-nyi nagy tömegét teljesen gyámság alá helyezik és dróton rángassák.

Erre mi kaphatók nem vagyunk. Inkább semmi, mint az *ilyen* szövetség. Ez a szövetség olyan volna, mintha valakit ölelés helyett fojtogatnák, mintha táplálék helyett megmérgeznék, mintha fölruházás helyett kényszerzubbonyba dugnák.

Ha a sérelmes rendelkezéseket a tervezett szövetségi alapszabályból ki nem küszöbölik és nem lehetséges szabad és független szövetséget alakítani, amely képes is, kész is a vasuti alkalmazottak érdekeit minden irányban képviselni és megvédeni, akkor megcsinálhatja ugyan a Máv. igazgatósága ezt a szövetséget, de csak a saját maga számára, mert józan és céltudatos vasuti alkalmazott egy sem akad, aki lépze menne.

Az olyan szövetség, amilyennek felülről tervezik, annyit sem ér, mint a legutolsó tót napszámos legszörtyögőbb fapipája.

Várjunk tehát. Meg fogunk tenni mindent, hogy megjavítsuk azt a korcosszülött tervezetet és céljaira alkalmassá tegyük. Ha nem lehet, akkor megmaradunk a mi szervezetünk, a *Magyar Vasutas* szervezete mellett és füttyölünk az alamizsnára.

A szervezett vasutasokat pedig erőlyesen felszólítjuk, hogy mindaddig, amíg az országos szervező-bizottság

végleges utasítást nem ad, **ne írjanak alá semmiféle belépési nyilatkozatot és ne lépjenek be az alakítandó szövetségbe.**

Annál kevésbé, mert úgy tervezik, hogy a beiratkozott tagok járulékait **hivatalból vonják le.** Aki tehát elég könnyelmű beiratkozni, az olyan terhet vesz önként magára, mint a betegsegélyző-pénztár és a nyugbérlevonás.

Jelszónk egyelőre ez: **Hidegen, de határozottan visszautasítunk minden olyan kísérletet, amely minket az Alamizsna-szövetségbe akar befogni!**

A Konzumról.

A nagy harcok ideje óta alig-alig emlékeztünk meg a fogyasztási szervezetek dolgairól. Természetes azonban, hogy az ügyek menetét mindazonáltal figyelemmel kísértük s tettük ezt nem csak újságírói hivatásunknál fogva, hanem ama szoros kapcsolatra való tekintettel is, mely az áprilisi választások óta szervezetünket a szövetséggel összefűzi.

Mert hiszen a szervezet igazgatóságának körülbelül egyharmada ma már testükből való test és vérükből való vér: — munkás. És büszkén állíthatjuk, hogy munkásterestvéreink új, igazgatói hivatásukban is hatalmasan megállják helyüket. Tanúságot tesz erről a választás óta lefolyt ama néhány igazgatósági ülés, melyek bármilyen viharosak voltak is, a higgadság, a megfontolás, a bölcs mérséklet mindig a munkásság részén volt, az elhamarkodottság, az ingerültség pedig mindig azok részén, akik a régi igazgatóságból az áprilisi választások alkalmával még benn maradtak. Mert a mi megbízottaink lassan, de biztosan haladnak a kitűzött cél felé. Nekünk nincs okunk idegeskedni. Ők szám szerint kevesebben vannak, mint a régi rezsim hívei s épp ezért sok esetben kénytelenek belenyugodni abba, hogy a tagok öszszeségének javára irányuló törekvésük a régi irányzat követőinek maradiságán hajótörést szenved. S ők ilyenkor nem ugrálnak fel, nem hagyják el helyeiket, mint amazok, hanem rendszerint hangtalanul, de méltósággal nyugosznak bele a megváltozhatatlanba s türelmesen várják a jobb jövőt.

De azért, midőn a meggyőzés erejével hatni lehet, cselekszenek is.

A „Magyar Vasutas” tárcája.

A fekete ruha.

Irta: Kabos Ede.

(Folytatás.)

Ideges, vad, képtelen indulat viharzott fel az Abramovics Simon lelkében. A Páfrány-nal töltött órák a pihenéssel csak erősebbé tették lelkét a gyűlölségre. Félni kezdett, hogy Drugeth György csakugyan felgyógyult s megint eléje fog állani gögösen, szégyélesen, sértve. Abramovics Simon kezei ökölbe gyűrődtek és szeme nyugtalanul kalandozott az erősen fűtött kazánok között, amelyek egyetlen robbanással levegőbe röpíthetnék a gyárat, a kastélyt, a királyi tanácsost és a felépült Drugeth-fiut. Amilyen egyedül állott, egy percig sem gondolt az agyába tolaikodó gondolatok rettenetességével. Vad vágyat érzett a pusztításra és el tudta volna törölni a világot egy ember miatt.

A Páfrány hozzásimult és megfogta a kezét. Abramovicsnak úgy rémlett, mintha aludt volna.

— Simon!

Lehajolt a Páfrányhoz és akaratanul, gondolat nélkül megcsókolta...

*

Két hónap múlva láрма, nevetés verte fel a pusztát. A kastély ormán hirtelen háromszínű zászló lengett, mintha nagy ünnepség napja virradt volna s a kis mezőgazdasági gyárban, ahol Abramovics Simon idegesen forgolódott, egyszerre csak megjelent a felügyelő.

— Abramovics!

— Mit akar?

A felügyelő félrevonta:

— A gyárat fel kell diszítani, maga pedig vegyen magára fekete ruhát és vezesse ki valamennyi munkást az állomáshoz, mert estére itthon lesz az urfi.

— Meggyógyult? — kérdezte Abramovics reszkette.

— Meg.

A felügyelő elment és Abramovics kábultan ment le az udvarra. Nem érzett valami különösebb felindulást vagy gyűlölséget, a pusztító tervei is pihentek: csak éppen azt képzelte, hogy a gyáremeletről lebukott a kőpallóra. Megfogta a fejét és komolyan azt hitte, hogy az esés összetörte. Gondolkozni akart és egy becsületes gondolatig nem jutott el. Mindössze az jutott eszébe, hogy

két hónap óta a minduntalan érkező hírek előkészíthették volna erre a fordulatra s hogy milyen csökönyösen ostoba volt, mikor azt hitte, hogy ez a fordulat nem is következhetik be, — mert ő nem akarja. Most pedig az urfi ünneplő munkások között be fog vonulni egészségesen, az anya homlokán fogja csókolni, az apja megszorítja a kezét és Drugeth György körül fog nézni mosolyogva, gögösen.

Abramovics egyszerre felkacagott:

— Ugyan micsoda doktorok találhatták meg ennek az embernek az eszt!

Egy pillanatra szinte megkönnyebbült, hogy gondolatban megsérthette ellenségét. De azután vad zuhataggal ömlött ki indulata. Hogy ő megnézzé a Drugeth György ünneplését, örömet hazudjon, sőt maga is ünneplőbe öltözködjék s úgy vezesse ellensége elé a munkásokat! Magára vegye ugyanazt a fekete ruhát, amelyet akkor viselt utoljára, amikor feleségét temette! Hogy azzal a ruhával, amelylyel feleségét gyászolta, most gyilkosát ünnepelje? Soha!

Véletlenül föltekintett a gyárra s a vér arcába tódult, amikor észrevette, hogy a Páfrány az emelet ablakán kilépve, a villámhárítón felkuszlik a háztetőre. Nem merete megszólítani. De mikor észrevette, hogy az

Munkástestvéreink és a velük együtt bejutott kinevezettek érdeme, hogy a kínai falon imitt-amott már eddig is rés volt üthető.

A munkásság érdekeinek szempontjából például igen fontos dolog az olcsó liszt kérdése. A szövetkezetnél követett gyakorlat e részben eddig az volt, hogy a lisztszükséglet fedezésére több malmot szólítottak fel, s amely malom a legolcsóbb ajánlatot tette, (métérmázsánsként a különbség közöttük rendszerint csak néhány fillér szokott lenni) az kapta meg a szállítást s a régi vezetőség hívei azt állították, hogy ezzel a szerintük legolcsóbb malommal tovább alkudni már nem lehet, mert az nem üzleti szokás. Nos, az új rend hívei bebizonyították, hogy igen is lehet alkudni. *Ugyanazon malom lisztjét — másodkézből — jóval olcsóbban szerezték be, mint minő az ajánlat volt!* Bezzeg, szaladt aztán a malom, hogy «az istenért, azt a szégyent ne tegyék vele, hogy a saját lisztjét mástól vásárolják, hisz amit a *másodkéz* meg tud tenni, megteszik ők is.» Késő volt. S ennek a sakkhúzásnak, no meg annak, hogy a vásárlás időpontját is jól megválasztották, körülbelül 4000 korona haszon volt az eredménye.

Valami sajtáságos érdekessége a Konzumbeli viszonyoknak a régi szállítókhoz való *görcsös ragaszkodás*. Majdnem minden árucikknek meg van a maga pártfogója, természetesen csak az igazgatóság régi tagjai között. Egyik nem képes más borsót enni, csak *ettől* a bizonyos cégtől — a másiknak nem izlik csak *ennek* a szállítónak a tarhonyája, — a harmadik meg gyomorgörcsöket kap, ha csak rágondol is arra, hogy zsirt még *mástól* is lehet vásárolni. A kubarumot például már évek óta egy és ugyanazon cég szállítja. Az új rend követői hosszú harcok után kivitték, hogy ugyanazt a minőséget ma egy másik cég is szállítja — sokkal olcsóbban. A régi rendszer követői ugyan azt állítják, hogy minőségileg a réginek alatta áll, de ezt majd a tagok ítélik meg. Tessék csak megpróbálni a *Kubárum «B»* jellel ellátott új cikket! Olcsóbb, mint a régi és mi, kik megizleltük, bizton állítjuk, hogy jobb is.

Igy működik az új igazgatóság, lépésről-lépésre haladva.

Nagy reszenzust keltett nemrégiben annak a két budapesti tárnoknak az ügye, kiknek kezelése alatt nagyobb mennyiségű áru kalódott el. Egyikkel szemben már évek óta tűrte a sok szabályellenességet a régi igazgatóság. Az új rend legelső feladatának is-

merte az illetőt állásától elmozdítani, ami az igazgatósági ülésen viharos jelenetre szolgáltatott okot. A régi igazgatók, kik ez alkalommal kisebbségben maradtak, kiabálva, szinte dühöngve ugráltak fel helyeikről és káromkodva, szitkozódva (az anarchiát káromolták és a szocializmust szidták) köszöntek le sorban az igazgatói állásról, de persze csak szájjal, mert a lemondást kettő kivételével valamennyi visszazította. Itt hát győzött az igazság. De kellett is győznie, mert vajjon nem az lenne-e a legégbekiáltóbb igazságtalanság, ha az a hűtlen kezeléssel vádolt alkalmazott szolgálatban marad és üzemeltetve folytatja? — És győzni fog az igazság a másik tárnok ügyében is. Ez ellen vizsgálat van folyamatban, mert e részben úgy vélekednek az új rend hívei, hogy ítélkezni csak beható vizsgálat alapján lehet. Hanem ha azután kétségtelenül meg lesz állapítva a deliktum, (legyen az hűtlen kezelés, rosszakarát, vagy felületesség) az illető szintén nem fogja elkerülni a megtorlást.

Nagy akadály volt eleinte az új igazgatók sikeres működésének, hogy nem állt rendelkezésükre az a kipróbált és megbízható kereskedői szakerő, mely törekvéseiket támogatni hivatva lett volna.

E részben a szomorú igazság a következő. *Prehoffer* Gábor gondnokkal a régi igazgatóság, dr. Kiss János volt szövetkezeti elnök jóvoltából tudvalevőleg olyan újabb tíz esztendő szerződést kötött, mely ólomsúlylyal nehezedik a szövetkezet és a szövetkezeti tagok érdekeire. *Prehoffer* e szerződés értelmében 4800 korona fixfizetés és 1400 tagon felül minden 100 tag után 50 korona jutalék élvezetében részesül, ami a tagok mai létszámát tekintve bárminő üzleti eredmény mellett további 6400 koronának felel meg. Az utazási költségeket, fuvarpénzeket és évi jutalmazást is számítva, körülbelül 16,000 koronára lehet tenni ennek az embernek csak a szerződésileg biztosított évi jövedelmét.

Nos, e miniszterileg fizetett jó urnak nem tetszett az új rend. Ő, aki eddigig igazgatóhelyettesekkel, főfelügyelőkkel és felügyelőkkel is csak foghegyről beszélt, sehogyan tudta megszokni, hogy ezentúl kérgestenyérű munkások rendelkezzenek felette. Illa berek, nádak, erek: megugrott hát, visszavonult barlangligeti villájába, ahol betegség ürügye alatt már negyedfél hónap óta hűsöl.

Szerződése felbonthatatlan. Ezt kitűnően megcsinálta dr. Kiss János. Csak az esetben

szűnne meg önönmagától, ha betegsége esztendőnél tovább tartana. A 4800 korona fizetés és 6400 korona jutalék azonban ez alatt az esztendő alatt is kidukál és így előállott az a furcsa helyzet, hogy *Prehoffer*, aki ma semmit se csinál, ugyanazt a dus javadalmazást huzza, mint mikor lázasan dolgozott. Azaz, hogy dolgozik ő ma is. Dirigál. Azt beszélnek, hogy a szövetkezet dolgairól a legpontosabb értesülései vannak és megfelelő alkalmakkor nem mulasztja el gáncsot vetni az új vezetőség becsületes törekvései elé, annak bizonyítására, hogy az ő magas személye ennél a szövetkezetnél nélkülözhetetlen.

Már pedig ez hiábavaló erőlködés. Mert, amint említettük, nagy baj bár, hogy az új rend nem rendelkezik egy önmaga által teremtetett, odaadó szakerő felett, de azért bizvást mondható, hogy az ügyek vezetése ma legalább is olyan kifogástalan, mint volt a dr. Kiss János, Markössy és *Prehoffer*-féle triumvirátus alatt.

Ámde az igazgatóság új tagjai ezzel az eredménnyel megelégedve nincsenek. Ők az eddigieknél nagyobb eredményeket akarnak elérni. *Prehoffer*rel, ha visszajő (s hirlik, hogy szeptember közepén berukkol) és meghajlik a változhatatlan előtt, vagy nélküle, ha jobbnak látja az esztendőti betegállományban kihuzni s végképp Barlangligeten marad, ami a jó ügy érdekében igen kívánatos lenne.

Azt mondhatná valaki, hogy alkalmazzon az igazgatóság helyette egy másik szakerőt, megbízható és céljainak megfelelőt. Hát ez is meg lett hányva-veve. Hanem lehetetlen. Egy új ember alkalmazása *Prehoffer* nagy fizetése mellett olyan teher lenne, melyet a szövetkezeti tagok sanylenének meg. Várni kell tehát s megelégedni a gondnokhelyettes működésével, aki a szövetkezeti alkalmazottak köréből rendeltetett ki. Ez, a mai napig törekvő, becsületes embernek bizonyult. Kéthets feladatnak felel meg, mert eddigi munkáját is végzi és ha ténykedése jövőben is olyan lesz, mint eddig volt s ama bizonyos fentjelzett befolyásoknak sem enged, az igazgatóság bizonyára méltányolni fogja érdemeit.

Aminthogy biztos tudomásunk szerint méltányolni kívánja a szövetkezeti egyéb alkalmazottak érdemeit is általában.

De erről, továbbá a visszatérítési új alapról, a pinckekezelésről és még sok egyébről majd a jövő számban.

ablakon át lombos ágakat nyujtanak fel s a Páfrány díszíteni kezdi a gyárat, felordított hozzá:

— Kristóf!

A Páfrány lenézett *Abramovics* Simonra, szomorúan, fényes szemekkel.

— Kristóf, mit csinálsz? — ordította *Abramovics* erősebben.

A csenevész fiu térdre ereszkedett a házaton és összefonta a kezeit, mintha imádkoznék. Egy csomó lombos ág között, meghajlott fővel, esdeklésre kulcsolt kezekkel, szinte sirva, de némán fordult a kiabáló *Abramovics* felé és engesztelni, kérni, hajlítani akarta. Az ablakból újabb ágakat nyujtottak fel hozzá, de nem is vette észre, csak arra az égő, reszkető emberre nézett, aki hiába mozgatta az ajkait, a dűltől már nem tudott beszélni. S a szegény kis Páfrány csak kérte tovább omló könnyekkel, kezeit összekulcsolva:

— Vegye magára a fekete ruhát, — ez is el fog mulni...

Abramovics Simon most már betege volt indulatának. Hirtelen gondolata támadt. Hazamegy és darabokra vágja azt a ruhát és aztán kényszerítsék, hogy feketébe öltözködjék. A rohanásából látta *Verböczy* Kristóf, hogy ez most nem engesztelő siet haza.

Utána kiáltott:

— Simon! Simon!

*

Abramovics Simon a sötétedő szobában felszakította a szekrényt és előszedte a fekete ruháját. Már nem látott semmit, vér futotta el a szeméit. De minden érzése, amely pusztításban keresett kielégítést, most erre a ruhára vetette magát s úgy képzelte, hogy az egész ünnepeket, az egész örömet és *Drugeth* Györgyöt is darabokra szakíthatja ezzel a ruhával. Lázasan futkosott körül a szobában s már az eszméletét kezdte elveszíteni. Valami erős zugás fogta körül, mintha alámerülve, a rázuhanó víz zugását hallaná s percekig kapkodott levegő után. S egyszerre a rettenetes zugáson keresztül hangokat, érthető hangokat vélt hallani.

— A Páfrány... a Páfrány...

Körülnézett. Az októberi nap sietve szállt pihenőre. Homály borult a szobára.

Újból hangzott:

— A Páfrány...

Reszketve állott meg a szoba közepén s nem mert megmoedulni. Az ablak alatt pedig nehéz lépések kergették egymást s hangok, kiáltások folytak össze s egyszerre egész sereg munkás rontott be hozzá.

— A Páfrány lebukott a gyártetőről... meghalt...

Abramovics Simon megtörülte a homlokát, de állva maradt. Csodálatosképpen inkább nyugodtabbnak érezte magát. Ebben a pillanatban nem is fájt neki, hogy az egyetlen teremtetést is elvesztette, akit még szeretett. Már nem is gondolt arra, hogy a fekete ruhát darabokra szakítsa. Mikor a munkások kihuzódtak szobájából, leült az ablakhoz. A szürkület mélyebben ereszkedett az udvarra, a kastély felől hallatszott a hintó robogása, amint *Drugeth* György elé sietett. *Abramovics* Simonnak eszébe jutott, hogy voltaképpen hiábavaló a szeretet és hiábavaló a gyűlölet. Az emberek születnek, élnek és meghalnak minden különösebb ok nélkül. Legokosabb, aki örökösen gyászban jár és nem hagyja magát meglepni az ostoba véletlentől. Akit szeretünk, meghal, és akit gyűlölünk: felépül. Gyászoljunk.

Az udvaron gyülekeztek a munkások.

Abramovics Simon magára vette a fekete ruhát és kiment a munkásokkal *Drugeth* György elé...

(Vége.)

SZEMLE.

BELFÖLD.

Emlékiratunk ügye. Az államvasuti munkások és ideiglenes alkalmazottak által Vörös László kereskedelmi miniszter urhoz beterjesztett emlékirat ügye gyors tempóban került tárgyalás alá. A lelkiismeretesség és gyorsaság, amelylyel negyvenezer ember ügye az elintézés felé halad, mindenetre elismerésünket érdemli meg.

Az emlékirat tanulmányozására az illetékes tisztviselők egész serege mozgósítva van. Ugy a kereskedelmi minisztériumtól, mint a Máv. igazgatóságától sűrűn kaptuk a megkeresést, hogy még néhány példányát küldjük meg az emlékiratnak, mert szükség van rá.

Szerdán éjjel pedig egy félhivatalos könyomatos hirlaptudósítás a következő hirt adta le az összes lapoknak:

Vörös László kereskedelmi miniszter elnöklése alatt tegnap és ma a kereskedelemügyi minisztériumban ankét volt, melyen részt vettek a kereskedelemügyi minisztérium részéről Szterényi József államtitkár, Stetina József miniszteri tanácsos, Petényi Vendel vasuti és hajózási felügyelő, valamint a Máv. igazgatósága részéről Marx János miniszteri tanácsos, a magyar államvasutak igazgatóságának elnökhelyettese, Kotányi Zsigmond Máv. igazgató, Neugebauer Károly, a pénzügyi szakosztály főnöke s még néhány főfelügyelő. Az ankétan az 1906. évre előirányzott költségvetést, továbbá a vasuti munkásoknak a kereskedelmi miniszterhez a napokban benyújtott memorandumát tárgyalták.

Hogy mit végeztek ezen a tanácskozáson, nem tudhatjuk, de rövidesen bizonyára megtudjuk és remélhetőleg rövid idő múlva a memorandum sikeréről számolhatunk be.

*

Itt említjük meg, hogy ismét kapható kiadóhivatalunkban a kereskedelmi miniszterhez beterjesztett memorandumunk. Első ízben több ezer példányban nyomattuk ki, de egy-két nap alatt mind szétkapkodták. És még mindig annyian keresik, hogy utána kellett nyomtatnunk. Aki tehát az emlékiratot meg akarja szerezni, forduljon a Magyar Vasutas kiadóhivatalához, VII., Csömöri-ut 28. sz. alá. Egy példánynak az ára 20 fill.

A segédfekezőkről. Rövid idővel ezelőtt hirt adtunk arról, hogy némi javulás fog történni a segédfekezőknek, a Máv. emepáriának a helyzetén. Negyszázat közülük véglegesítenek és megmentik attól, hogy lútrizniok kelljen a mindennapi kenyérért. Rögtön hozzátettük ehhez a hirhez, hogy abban a véglegesítésben megnyilatkozik ugyan a hajlandóság a segítségre és bizonyos jóakarat, de mi az a negyszáz segédfekező az összes segédfekezők számához képest, akik több ezren vannak. Nyomatékosan utaltunk arra, hogy ezzel csak fokozná a keserűség érzetét a többiben és igen csekély mértékben szüntethet meg azt

az igazságtalanságot, amely alatt az összes segédfekezők nyögnek és szenvednek.

Örömmel konstatálhatjuk most, hogy a Magyar Vasutas öszinte föllépésének megvan a kívánt sikere. Mint értesülünk, a kereskedelmi minisztériumban eltértek az eredeti szándéktól és elhatározták, hogy nem negyszáz, hanem az ennél több segédfekezőt fognak kinevezni.

Ezzel azután lehetséges lesz legalább azoknak a segédfekezőknek, akik immár hosszabb ideje végzik a Mávnál fáradságos és veszélyes szolgálatukat, megadni a mindennapi biztos, noha száraz kenyeret.

A szervezetünk által beterjesztett emlékirat tudvalevőleg részletesen foglalkozik a segédfekezők sérelmeivel és kívánságaival is és az emlékirat elintézésének a során remélhetőleg kedvező megoldást nyernek a segédfekezők testvéreink kívánságai is.

Több szervezett segédfekező egyébként összeállította pontozatokba azokat a kívánságokat, amelyeknek teljesítése helyzetükön lendítene és fölkérte lapunkat, hogy ismeresse azt. A kívánságok a következők:

1. Azon segédfekezők, kik a vonatvezetői szakvizsgát egy évi szolgálati idejük előtt letették, az egy év eltelte után kineveztesse, addig pedig 2 korona napidíjban részesüljenek és semmiféle alantasabb szolgálatra a vonatkiséretnél fel ne használtassanak.

2. Azok, akik a vizsgát 1 év után teszik le, a második szolgálati évök betöltével szintén kineveztesse, addig pedig 2 korona napidíjban részesüljenek, valamint meg legyen engedve nekik, hogy a vasuti szakmához tartozó bármely altiszti állás elnyeréséhez a szükséges szakvizsgákra a főnök urak korlátozása nélkül elkészülhessenek és a főnökök pedig utasítva legyenek, hogy a fellettes hatósághoz a levizsgálás végett bejelentésük öket.

3. Azok a kartársaink, akik bármely oknál fogva a fenti szakvizsgát le nem tehetik, 3 évi szolgálati idő után azonnal kineveztesse, addig pedig mint rendszeresített egyének kapjanak ruhát és mindennap napidíjat.

4. Azok pedig, akik életök nagy részét a vasutnál töltötték, azonnal kineveztesse, végül pedig mindnyájan tisztességes és emberséges bánásmódban részesüljenek.

Kérdések és feleletek. Most, hogy a Szövetség «engedélyezése» befejezett ténynek tekinthető, természetes, hogy sok szó esik arról, ér-e valamit a tervezett alamiznaszövetség vagy sem. Az általános vélekedés az, hogy ha olyan marad, amilyenek fölülről tervezik, bizony egy fabatkát sem ér. De vannak — persze csekély számban — olyanok is, akik hajlandók volnának még ezt a szövetséget is akceptálni. Így azután mód van vitatkozásra, eszmecsere. E sorok írójának is módjában állott hosszabban vitatkozni egy jóra való emberrel, de rossz muzsikussal a Szövetség dolgában és az illető két kérdése és a rájuk szóban adott válasz olyan közérdekű, hogy talán arra is igényt tarthatnak, hogy a nagy nyilvánosság előtt is elhangozzanak.

Azt vitatta a hiszékeny és bizalmas lelkeleti jóbarátunk (bevallom: zsirondista az istenadta!), hogy igaz, rossz a tervezett szövetség, sok van benne, ami káros, és sok hiányzik belőle, ami hasznos, de így, meg úgy, bele kell mennünk nekünk, fölvilágosodott vasutasoknak is, mert hátha majd idővel javítani lehet.

Válaszom igen egyszerű volt. Viszontkérdésekből állott. Megkérdeztem, hogy ha tiszta a cipőm, ajánlaná-e, hogy tapossak végig egy sártengeren, csak azért, mert később ugyis megtisztogathatom a cipőmet? Vagy ha egészséges vagyok, szerezzek-e szándékosan, tudatosan valami kórságot, csak azért, mert hátha később meggyógyulhatok.

Amikor erre természetesen határozott nem-et kaptam válaszul, megmagyaráztam a két hasonlat értelmét. Igaz, hogy most semmi-

féle szövetségünk nincsen, de az a tervezett szövetség, ahogy tervezik, új terheket, új szolgálatot jelent. Hát valjon miért vállaljuk az új terhet és az új szolgálatot, amikor anélkül is el tudunk lenni. Ha most nem lehet a tervezett szövetség fullánkjai és tüskéit letörni, akkor később se próbálkozzunk vele, hanem dobjuk sutba az egészet.

Volt azután az én emberemnek egy ellenvetése is. Hogy hát helyes, ne fogadjuk az ilyen szövetséget, de mit csináljunk, ha jobbat nem kapunk, ha becsületesebb és szabadabb alapszabálytervezet nem engedélyeznek? Erre azután csak egy névvel feleltem: «Magyar Vasutas!» És ez a név mindent megmagyarázott, kielégítő válasz volt.

Megmagyarázta, hogy ha nem hat semmi-féle szövetségünk, megmarad a mi hűség, kipróbált harcosunk és védőpajzsunk, amely egymaga végezte másfélesztendőn át mindazt, a mit a szövetségnek kellett volna végeznie, és pedig végezte becsületesen, bátran és vakító sikerrel.

Rámutattam röviden azokra a sikerekre. Hogy ébresztette öntudatra a legelnyomottabb és legnehezebben hozzáférhető tömeget, a vasutasok között a legszegényebbeket. Lelket, reményt erőt öntött beléjük. Csatasorba állította őket. Fegyelmezte, szervezte őket, úgy hogy most ők képezik a vasutastáborban a leghátrább katonákat, a legodaadóbb harcosokat. És lépésről-lépésre tényleges sikereket is vivott ki számukra a Magyar Vasutas, legutóbb az emlékiratunk beterjesztésével, békés uton, a fölvilágosítás eszközével, becsesebbet, mint tavaly tavasszal a kinevezettek a nagy harc árán, a sztrájkjal.

Még egy gyenge ellenvetése volt az én uribarátomnak. Hogy mi lesz akkor, ha a Magyar Vasutast üldözik és a terjesztését megakadályozzák. Erre azután fölragyogott az arcom, kisütött rajta a belső napfény. Mert az a kérdés módját nyújtott arra, hogy a Magyar Vasutas és a köréje szervezett vasutasok legnagyobb dicsőségéről beszélhettem. Hát eddig nem üldözték, hajszolták a Magyar Vasutast, nem iparkodtak kézzel lábbal megakadályozni a terjedését? És mi lett az eredmény? Az, hogy a Magyar Vasutasnak egymagának legalább kétszer annyi az előfizetője és ötször annyi az olvasója, mint az összes többi vasutas-lapnak együttevve. Pedig a többi vasutaslap mind kegyence az igazgatóságnak, azokat tüzzel vassal, nyomással és csábító ígéretekkel terjesztik fölülről. És mégis, együttevve sem közelítik meg a híveknek azt a táborát, amit másfél év alatt a Magyar Vasutas minden üldözés dacára szerzett magának és amely tábor napról-napra hatalmasabb lesz és a közel jövőben magában foglalja mindazokat a vasutasokat, akik józanul, becsületesen és bátran küzdeni akarnak a nagy vasutas-társadalom jogaiért, szabadságáért és kenyéréért.

Fejtegetéseim látható benyomást gyakoroltak az én vitatkozó jóbarátomra. Lehajolt fölve, mély gondolatokba merülve állott egy ideig, azután elbucszott azzal, hogy «talán igazam van».

Talán? Bizonyosan, mert hogy igazam legyen, arról gondoskodni fognak a céltudatos és fölvilágosodott vasutas-emberek ezrei meg ezrei. (r. s.)

Zágrábi csendélet. Az a kettős elnyomatás, amelyben zágrábi társaink mint vasutasok és mint magyarok szenvednek, megszólaltatta a fővárosi sajtót is. A napilapok nagyobb része foglalkozik a fura esettel és ahogy vele foglalkozik, nem válik dicsőségére sem a zágrábi rendőrhatalóságoknak, sem pedig az ottani műhelyfőnökségnek. Mutatóba csak azt a hirt közöljük, amit egyik legelterjedtebb napilap az esetről hozott. Ime:

„Zágrábi vasutasok panasza. Érdekes és

szomorúan jellemző hirt közl egy könyomatos, amely munkáskörökkel élénk összeköttetésben áll. A zágrábi vasutasok, ugymond, panaszt akarnak emelni a kormány-nál az ottani rendőrség ellen. A panasz tárgya ez: A zágrábi vasutasok gyűlést jelentettek be a napokban rendőrkapitánynál s miután a vasutasok tulnyomó része magyar, természetesen magyarul akartak a gyűlésen tanácskozni. A rendőrkapitány azonban kijelentette, hogy *beszélhetnek horvátul, szerbül vagy németül, de magyarul nem*, mert nincs rendőrtisztviselője, aki magyarul értene. A vasutasok ez ellen tiltakoztak s hivatkoztak arra, hogy nemcsak Bécsben, de egész Ausztriában mindenütt szabad magyarul tanácskozniok nyilvános gyűléseken, ezt tehát nem lehet betiltani Zágrábban sem, mely csak közelebb áll Magyarországhoz, mint Ausztria. A zágrábi rendőrségnek pedig ille-nék magyarul tudó tisztviselőt is alkalmazni. A rendőrkapitány válasza az volt, hogy a horvát embernek teljesen elegendő, ha a horváton kívül még egy kultúrnyelvet (a németet) ismer, más nyelv Horvátországban felesleges. A vita vége az volt, hogy a gyűlést nem is engedték megtartani. A vasuta-sok most tehát arra akarják bírni a kor-mányt, hogy szerezzen Zágrábban a magyar nyelvnek legalább annyi jogot, mint amennyi a németnek van és szegje útját az okvetel-lenkedésnek, amely több száz magyar em-bert a magyar korona országainak területén megfoszt annak a lehetőségétől, hogy ügyes-bajos dolgaikat anyanyelvükön beszéljék meg.

Ha ez a zágrábi szarvak letörésére nem elegendő, tudunk mi még erősebb hurokat is pengetni.

Műhelymérnökök mozgalma. Arról értesülünk, hogy a műhelyi mérnökök mozgalmat indítottak és ennek a mozgalomnak célja, kívánságait egybefoglalva, memo-randum alakjában a kereskedelmi minisz-terhez betérjeszteni. Nagyon természetesnek találjuk, hogy most, amikor szabadabb a levegő és erősebb szociálpolitikai szellő lengedez felülről, az egyes szolgálati ágak saját specialis kívánságaikkal állanak elő. Azt is érthetőnek tartjuk, hogy a műhelyi mérnökök is a memorandisták közé állanak. Elvégre vannak nekik is bajaik és jogos kívánságaik. Kívánjuk is, hogy mozgalmuk sikeres legyen, mert hiszen becsületes és hasznos munkát végez a legtöbbje.

Csak egy komoly és határozott kérdé-sünk van a memorandista műhelymérnök urakhoz. Amikor ők is azon vannak, hogy egymással karöltve segítsenek helyzetükön, nem látnák helyesnek, barátságos szemmel nézni azokat a műhelyi munkásokat és többi Máv. alkalmazottakat, akik szintén azért szer-vezkedtek, hogy igazaikat győzelemre segít-sék és panaszait orvoslását kieszközöljék. Nem látnák helyesnek a műhelymérnök urak most, amikor ők is mozgolódnak, véget vetni annak a rut rendszernek, hogy sokan közülök üldözik, büntetik, sanyargatják éppen a legderekabb munkátestvéreinket csak azért, mert a szervezkedésben részt vesznek?

Ez a mi kérdésünk. Akiiket illet a műhely-mérnökök közül, adják meg a választ azzal, hogy ők is szociálpolitikai belátást tanusít-sanak a munkásokkal szemben. Legalább is annyit, amennyit ők a kereskedelmi mini-szteriumtól saját ügyükben elvárnak.

A kard, a kard, a kard... Ez a re-frainje egy víg nótának, amelyet gyakran le-het hallani jókedvű mulatóhelyeken. De ná-lunk egy fölötte szomorú nótának lett a re-frainje. Közül ugyanis egy nemrég alapított és azóta erős pálfordulatot tett vasutas-lap

cikksorozat az egyenruhakérdésről és ebben a sorozatban egyre visszatér az olthatatlan vágy, az egeket ostromló óhaj: a kard után. Addig nem lesz boldog a vasutas, amíg kard nem fityeg az oldalán. Mert a jólétnek, a boldogságnak, a szabadságnak a netovábbja a kard. És ha meglesz a kard, megelégedés fog honolni a vasutas otthonában és büsz-keség dagasztja a bluz alatt a vasutas-keb-leket.

Szegény, szegény emberek!...

KÜLFÖLD.

A magánvasutak államosítása Ausz-triában. Az osztrák kormány ma azon ma-gánvasuti társaságokhoz, melyek az osztrák vasutak államosításánál tekintetbe jöhetnek, a napokban rendeletet intézett, melyben az illető vasuti társaságokat felszólítja, hogy az ősszel meginduló államosítási tárgyalások folytatása céljából megbízottakat küldjenek ki. Az államosításra váró vasutak a Ferdi-nánd császár északi vasut, az osztrák-ma-gyar államvasuti társaság, a Délészaknémeti összekötő vasut és a bécs—aspaugi vasut. Az osztrák vasuti miniszternek ezen rende-lete, melyben a kormány államosítási szán-dékát közli a fentebb említett magánvasu-takkal, ma a bécsi tőzsdén is élénk közbe-széd tárgyát képezte. A gyorsaság, melylyel Gautsch szavát beváltotta, nagyon jó benyo-mást tett, bárha a nehézségeket, melyek az államosítás útjában állnak, a rendelet maga nyíltszíven elismeri.

Nagy vasuti katasztrófa Poroszország-ban. Hétfőn hozta a táviró a Berlin melletti Sprembergből a következő hirt egy meg-rázó vasuti katasztrófáról: Az öt óra 40 per-cor innen elindult gyorsvonat *Spremberg-től* husz percnyi távolságban a *Görlitz-ről* jövő éjjeli vonatnak nekiment. Mindkét gép össze-zuzódott. A berlini vonatnak két kocsija belem-ent egymásba. Az összes utasok vagy *sulyo-san megsebesültek vagy meghaltak, közöttük az egész vonatkísérő személyzet.* Esti 10 óráig hét holttestet huztak ki a romok alól. A ha-lottak számát még nem állapították meg, de bizonyára husznál nagyobb. Egy későbbi hiradás ezeket jelenti a szomorú katasztrófá-ról: A vasuti katasztrófát az idézte elő, hogy az állomásról későn adták le a jelzést. A két gyorsvonat teljes sebességgel ütközött össze, mert a szerencsétlenség színhelyén a sinpár erősen kanyarodik és a mozdonyvezetők már csak az utolsó percben veték észre egymást. Más verzió szerint a katasztrófának az volt az oka, hogy a spremergi állomásfőnök idő előtt adott jelt a berlini gyorsvonat indulá-sára. Eddig *tizennyolc halottja, hat sulyos és igen sok könnyen sebesültje van az összetű-közésnek.* A vasuti kocsik egészen egymásra torlódtak. A romok között véres testrészek nyulnak ki. Sok sebesültet szekercével kellett a darabokra törött vagonok közül kiszaba-dítani. Rosau görlitzi igazságügyi tanácsos egész családja: apa, anya és felnőtt leányuk egymásra préselve kerültek ki a romok alól; a leány sulyosan megsebesült, szülei meg-haltak. A halottak közt van Plauen gróf, a Reuss-hercegi család tagja és egy alezredes Berlinből. A legtöbb áldozat az első és a második kocsiosztályokból került ki, mert ezek a vagonok a lokomotív szerkocsija után voltak kapcsolva. A harmadik osztály utasai csak könnyeben sebesültek meg.

Ismét megindító bizonyítéka annak, hogy a vasutas féllábalával mindig a sirban áll.

Pártokról és elvekről.

— *Konzervatívek és klerikálisok.* —

Idegen szót választott ez a két irányzat nevéül, illik tehát először a nevükkel tisztába jönni.

Konzervatív tulajdonképpen azt jelenti, bizo-nyos fennálló intézményeket és állapotokat akarnak fentartani, megőrizni. A későbbi fejtegetésekből kiderül, hogy a konzervatív pártok nem ezt óhajtják, hanem régi állapo-tok visszahelyezését. Ez okból reakciós, vissza-felé haladó, maradi pártok nevet is kapták.

Klerikálisok a papok és pedig a főpapok, a nagyvagyonu papok vezetése és befolyása alatt álló pártok, amelyek a papság anyagi és erkölcsi érdekeit hivatván istápolni és amennyiben katolikus papipártok, egyenesen a római pápa fenhatósága alatt állanak, te-hát a szószoros értelmében «nemzetközies».

A liberális pártokról írott cikkünkben el-mondtuk, hogy a vagyonra és erőre kapott polgárság forradalommal döntötte meg annak idején a feudálisok, a nagybirtokosok és fő-papok uralmát, helyébe megalapítván a mo-dern államot a «harmadik rend» döntő sulyu politikai és gazdasági uralmával.

A feudális urak, a mánások és főpapok azért nem adták föl a játszmát. Egyideig megdöbbenve és elkábultva félreállottak, de később kisajátították a polgárság által megteremtett politikai intézményeket és most már az egész föld kerekén ők is küzde-nek mint politikai párt, az alkotmány kere-tein belül, a polgárság által teremtett alkot-mányos eszközök fölhasználásával és meg-döbbentő sikerrel.

A legtöbb európai államban ismét az övék a döntő szó politikai és gazdasági kér-désekben és azt a hatalmukat kiméletlenül aknázzák ki az értelmiségi és a munkálkodó osztályok rovására.

Hogy az önző érdekek szolgálatában álló és annak idején levert feudálisok hogyan jöhettek ismét uralomra, annak egyszerű és természetes a magyarázata. Itt van minde-nekelőtt az az óriási erő, amely fölött a mág-nások és főpapok végtelen kiterjedésű föld-birtokuk révén rendelkeznek. Mérhetetlen vagyon és az önkényuralom sok százezer em-ber fölött, akik gazdaságilag tőlük függnek és olyan helyzetben vannak ma is, mint a job-bágyság legszomorubb és legsötétebb kor-szakában. A papság pedig a vallás révén a lelkekre gyakorolt befolyást érvényesíti po-litikai és gazdasági céljainak az elérésére.

Az érdekközössége a papságnak és mánásoknak könnyen magyarázható, hisz mindkét réteg nagy birtokok ura és mind-kettő a polgárság forradalma által elvesztett uralmát akarja visszahódítani erőszakkal és furfanggal, vérrel és vassal vagy csábító szóval, ahogy éppen megy.

A konzervatív és klerikális pártok erőgya-rapodásának és érvényesülésének magyará-zata továbbá a szabadelvű polgárság gyáva-sága és elvásulása, amely gazdasági okokra vezethető vissza.

A társadalom fejlődésének egyik jellemző tünete, hogy a kis polgárság, a kiskgazdák, kiskereskedők és kisiparosok rétege *egyre* fogy és pusztul.

Nem bírják ki a halálos versenyt a tőkével, a nagybirtokossal, gyárossal és nagy kereskedővel. Évenként tizezrei a kispolgá-

roknak veszítik el addigi önállóságukat és kénytelenek beállni bérmunkásnak gyárba, műhelybe, gazdaságba, hogy életüket tengethessék. Ezzel egyidejűleg elveszítik a liberálisizmus legderekabb és legelszántabb törzsét.

Akik pedig a liberális polgárságból megőrizték önállóságukat, akik vagyona tettek szert és vagy maguk is nagytőkészek vagy pedig bíriják a nagytőkével a versenyt, azok megijednek a munkásoknak világraszóló szervezkedésétől, a «vörösremitől» és hátat fordítva a liberalizmusnak, a konzervatív és klerikális pártok karjaiba vetik magukat. Ott remélnék védelmet a veszélyeztetett «szent profit» számára.

Igy erősödik a klerikális és konzervatív pártok befolyása az államéletre és hovatovább odajutunk, hogy csak a két nagy világnézet, a konzervatív és szocialista fog egymással küzdeni.

A konzervatív és klerikális pártok célját már röviden ismertettük. A *kastély és a paplak uralmát* akarják ismét föltámasztani. Az ország gyepelét a kezükbe venni, hogy az egész népet ismét anyagi érdekeik szolgálatába hajtsák.

A tudomány, a műveltség, a művészet szálla a szemükben, ostobának szeretnék a népet, hogy annál biztosabban nyomhassák el és annál kényelmesebben zsákmányolhassák ki.

Hogy ez a vázlatos kép teljesebb legyen, ki kell még emelnünk, hogy nem csak azok a konzervatív pártok, amelyek ezt a nevet viselik. Szeretnek ők népszerű álcába bujni. Főként a tömegek nemzeti érzését használják föl sötét céljaikra és a hazafiság tüznél sütik a pecsenyéjüket.

A klerikális pártok alatt pedig nem csak a katolikus klerikális pártokat kel érteni, habár ezek a legszenvedélyesebbek, a leg-erősebbek és a legveszedelmesebbek. Nemkülömben veszedelmesekek például a protestáns klerikálisok (Németországban, Hollandiában), a görög-keletiek (Oroszországban) vagy a zsidó csodarabbik (Galiciában, Bukovinában, Északmagyarországon).

Exul.

„A szeszes italok“ előnyös tulajdonságairól.

Irta: dr. Büchler Lipót.

II.

A pályatest sűrű tömött hórétéggel borított, a vonat rajta csak döcögve, nem a szokott gyorsasággal haladhat; a látóhatáron mindenütt hegymagasságu, vakító fényű hóhal-mazok emelkednek; a fehér csillagalaku pelyhek most is sűrűen szállingóznak. Az utas a jól fűtött fülkében kényelmesen elhelyezkedik, törli a ködös ablakokat és azon nézi a természet fenséges jelenségeit; künn azonban a dermesztő hidegben a vonatkiséző személyzet, még serényebben és éberebb figyelemmel mint máskor, kénytelen nehéz fölsőtesttel munkáját végezni. Átjárja az egész testét, merevednek a tagok, az egész képes mozogni. Hiába csapkodja egymáshoz karjait — hogy a surlódás melegét fejleszzen — nem sokat tud elérni.

A tapasztaltabb eleve gondoskodott, ellátta

magát szeszes itallal. Ehhez folyamodik. Nagy kiadós kortyokban — hallhatóan korognak a gyomor felé haladó utjukban — bizonyos mennyiséget bekebelez. Csakhamar kellemes meleg árasztja el a testet. A merevség mintegy varázsütésre megszűnt.

Hálásan tekint a bűvös italra és a gyengédség bizonyos nemével helyezi biztonságba. Ime a szeszes italok egy kiváló jó tulajdonsága. Figyeljük meg azonban a szesz viselkedését, miképpen idézi elő ezen érzetet, ki fog derülni, hogy ezt is méregdrágán, egészségünk rovására vásároljuk meg; százszorta előnyösebb őt mértőföldre kerülni.

Ugyanis a meleget (melyről mint az élet egyik legfontosabb tényezőjéről más alkalommal bőven lesz szó) a véráram hordja szét a test minden részéhez.

A vér maga csőalaku, úgynevezett ütő- és vivőerekben kering. Ezen erek ruganyosak, tágulnak és szűkülnek; a vér befogadásakor tágul, szűkül pedig akkor, amikor a vért magából kinyomja, hogy a legközelebbi érbe folyhasson. Ez is a lélek, az agy befolyásával történik, amennyiben edénytágító és szűkítő idegeket bocsát ki a központból, rendes egészséges véráramlás csak ezen a módon történhetik. A szeszes italok azonban megbénítják, megrongálják a szűkítő szerkezetet. A kisebb erek, amelyek főleg a bőrben vannak, tágak maradnak, sok vér vesztegel bennük s így a bőrben a melegségi érzet fokozódik, ez azonban a vérkeringés részleges megakasztását vonja maga után; bőven van vér a bőr felszínén, de kevés és az is igen rendetlenül, renyhén jut a test belsejében elhelyezett, az életre legfontosabb szervekhez. Nyilvánvaló, hogy ez felette káros, továbbá még hátránya az is, hogy miután a test saját fentartására szükséges meleg jó része a bőr felszínén vesztegel, ez pedig a küllevegővel közvetlenül érintkezik, úgy a meleg csak gyorsan átmeleg a környezetbe, a szükséges hő így elveszvé, a szervezet csak nagy megfeszítéssel képes pótolni, ami a szervezetre feltétlenül hátrányos. Annak bebizonyítása, hogy tényleg a szeszes italok — dacára a meleg érzésnek — a test hőfokát nem hogy növelnék, hanem inkább a mondott módon csökkentik. Igen egyszerű és csálhatatlan ugyanis hőmérőre nézve azon ember, aki szeszes italok élvezete után melegebbnek érzi testét — a hőmérő pedig alacsonyabb hőfokot mutat, mint az rendszeren szokott lenni — tehát a szeszes italok melegtermelése csalódás, ámtás.

Azon állítás bebizonyítása, hogy a szeszes italok bénítás útján a vérereket kitágítják, egyáltalán nem ütközik nehézségekbe. Az utcára kimenve számíthatunk rá, hogy nemsokára egy részeg embertársunkkal találkozunk, ennek az arca kipirult, vörös, mert a véredények ki vannak tágulva, ezek hozzák létre ezt a jellemző elszínesedést. A szokványos ivó büszkesége, a körtealaku vörös orr, szintén a szesz által kitágított bőrvéredények hálózata. Ezek után úgy hiszem a szeszt lelepleztük, azon kis meleg-érzés megszerzése alatt a mi jóbarátunk bőségesen és alaposan dolgozik a szervezetünk rombolásán; bánjunk vele úgy, mint azt az álnok megérdemli, forduljunk el tőle undorral.

Meleg (nem az álnok hamis szesz melege, az igaz, őszinte) kézsorítással válunk el azzal, hogy a jövő héten e lapok hasábjain ismét a szeszes italoknál találkozunk.

A vasutas sorsa.

— Átjáróhidat a k. p. u.-on! —

Kartali András 54 éves hévizgyörki pályamunkást, ki a gödöllői o. m.-nél volt alkalmazva, e hó 3-án a keleti pályaudvaron d. u. 2 órakor, midőn a gyógyszerértárból visszajött a vágányokon áthaladt, az 1248. számú mozdony elütötte. A kerék mindkét lábát térden felül levágta, azonkívül a kezén és fején is súlyosan megsérült. Szerencsétlenül járt munkatársunkat a mentők vitték a kórházba, hol néhány órai szenvedés után meghalt. Hitvese és három árvája siratja.

Ez a szomorú szerencsétlenség, bár sajnós, nem ritka, arra készlet bennünket, hogy néhány szót mondjunk a vasutas sorsáról.

Álljunk meg egy percre szegény munkatársunk hült teteménél és gondolkodjunk. Igaz az, hogy bármennyire vigyázunk is, bármennyire tökélesbbitjük a balesetek ellen az óvintézkedéseket, teljesen minden balesetet kikerülni lehetetlen. Azonban minden embernek, kinek egy garas ára jobb érzése van, azon kell lennie, hogy a balesetek minél ritkábban forduljanak elő. Vajjon a Máv. mint munkaadó így gondolkodik e? Eszéágában sincs. A keleti pályaudvaron egy és ugyanazon vágányon 3—4 héten belül már a negyedik halálos elgázolás történt a Máv. telhetetlen kapzsisága folytán. Elgázoltak egy asztalos-inást, egy öreg mozdonyvezető kartársunkat, ki éjjel szolgálatba jövet, a mozdony kerekai által lefejeztetett, agyongázolták Juhász kocsitól, most pedig Kartali munkatársunk esett a Máv. kapzsiságának áldozatául. Néhány évvel ezelőtt ugyancsak azon a helyen agyongázolt egy mozdony egy szegény irodaszolgát feleségével együtt.

Ha valamely magáncégnél nagyobb szabásu vagy gyakori baleset történik, akkor legalább a forma kedvéért is valami vizsgálat-félét indítanak. A vasutnál még erre sincs szükség. A pályaudvari rendőrtisztviselő, vagy más hatósági közeg megállapítja, hogy az illető a vágányon ment keresztül, tehát önhibája folytán lett szerencsétlenné. Már pedig a 234. számú szabályrendelet értelmében ez tilos.

De azt kérdezzük a Máv. bölcs igazgató-ságától, hogy mit csináljon az a sok fűtő, mozdonyvezető, munkás és hivatalnok, aki a keleti pályaudvar fűtőházában van alkalmazva, hisz ha csak nem tudnak repülni, másképp nem képesek a beosztási helyükre, vagy pedig a laktanyájukhoz jutni.

A bemenet a fűtőházba a verseny-utcai kis kapunál van. Ha a legjobb helyet választják ki az alkalmazottak, akkor is 6 pár fővágányon keresztül kell menni, de van hely, ahol a fűtőházhoz 10 pár sinen keresztül lehet csak eljutni.

Egy vágányon a mozdonyok kijárnak, másikon bemennek szerelni és fordítani. Egy vágány a fűtőházba vezet be, egy a szénlerakáshoz, egy a kocsirendezéshez, amelyen állandóan tolatnak, egy a csömöri vágányra ami a postakocsikat ki és beviszi, fordítóra viszi és ugyancsak rendezi.

A gépek folyton ki- és bejárnak, a vonatokat rendezik és ha az embernek tiz szeme van is, még akkor sem ügyelhet eléggé. És milyen könnyű volna ezt a sok balesetet meggátolni. Egy egyszerű átjáró hid kellene, ahol a szolgálatba lépő alkalmazottak a fűtőházhoz vagy onnét eljussanak. Ezidőszelint valóságos Kálváriát járnak, akiknek erre van dolguk. Valóságos csoda, hogy nem történik mindennap valami szerencsétlenség. De nem elég, hogy átjáró nincs, hanem éppen e veszedelmes helyen, hol éjjel-nappal járkálniuk kell az alkalmazottaknak, körülbelül 300 m. hosszú és 100 m. nagy területen nincs világítás. Nappal is életveszélyes a folyton mozgásban levő kocsik közt a járkálás, hát még éjjel a sötétben.

Már most azt kérjük az igazgatóságtól, hogy nem-e elég az áldozatokból.

Nem jóakarát kell ehhez a Máv. vezetőségétől, nem is holmi erősebb szociálpolitikai érzék: egy kis józanság és egy kis emberi érzés elegendő ahhoz, hogy elkerülhetővé tegye a folyton fenyegető életveszedelemét a sok száz vasuti alkalmazottnak. A szerencsétlenül jártak véres árnyéka csak elég argumentum?!

LEVELEZÉS.

Budapest. (A mosdókról.) A vasuti munkások mozgalmuk kezdetén a szakszervezeti tanácsot kérték fel, hogy nevükben egy beadványt intézzenek a kereskedelmi miniszterhez. A beadványban többek között szó van arról is, hogy sok helyen nincs mosdó, a munkás piszkosan kénytelen a munkából kijönni. Az igazgatóság erre egy rendeletet bocsátott ki, hogy a műhelyekben mosdókat kell készíteni. Egyes helyeken készittek is, de mi lesz azokkal a helyekkel, (fűtőházi, raktár, műszak stb.) amelyek nem tartoznak az igazgatóság, hanem az ü. v. alá?

Ugyanis van műhely, ahol legalább is száz százalékkal piszkosabb munkán dolgozik minden ember, mint bármely magánvállalat műhelyébe, és ha valaki azt találná hinni egész véletlenül, hogy csak egy rendes mosakodó hely is áll e borzasztó piszokban foglalkozó emberek rendelkezésére, hát bizony nagyon, de nagyon tévedne. Vagy ha valaki élő ördögöt még nem látott, de ohajt látni, úgy menjen egyszer valamely Máv. fűtőházba és nézzen meg egy oly szerény szerencsétlen embert, akit a sorsa már jobban nem birta sujtani, minthogy ötlet mozdonytisztítására kárhoztatta.

Hogy ezeknek az embereknek az olajos koromba áztatott kinézését vázoljam, felemlitek egy esetet, aminek szemtanúja voltam.

Ugyanis évekkal ezelőtt egy házban laktam egy mozdonytisztítóval, ő jött később a házba lakni. Amikor az új lakására először hazajött a munkájából, meglátták az udvarban lakó más szülők gyermekei, az ijedségtől jajveszékelve rohantak szüleikhez, noha kizártnak tartom, hogy azok a gyermekek életükben kéményseprőt ne láttak volna.

És hogy ez az állapot a mai napon még mindig nem változott, annak egyedüli oka abban rejlik, hogy a Máv. ezeknek a munkásoknak a részére mosakodó helyről még mindig nem gondoskodott.

Öt van pl. a k. p. u. műszaki kocsihivatal, ahol valóságos műszaki piszokfészek van, ahol egy pár száz munkás egész nap vagy a kormos, olajos kocsikat tisztítja, vagy ugyancsak a kormos, olajos kocsikat javítja.

Ezeknek az embereknek a többi Máv. munkások fölött van annyi előnyük, hogy a mosakodás céljából a *piszár* kegyesen rendelkezésükre bocsátott.

Valóban kíváncsi volna, hogy a főváros az utcáknak dében és este történendő tisztelenítését elkerülendő, utasítaná a Máv. igazgatóságot, hogy megfelelő mosdóhelyek felállításával ennek az állapotnak vessen véget.

Ekkor talán a többi városok is követnék a példát.

Végül pedig pályadíjat szeretnék kitűzni annak az okos uriembernek a részére, aki megtudná mondani, hogy hol fog születni (mert még nem született meg) az a tudós, aki meg tudja fejteni, hogy mennyivel van több jussok az élethez azoknak az uraknak, akiknek termes kocsijok is több mosdókészlettel van ellátva, mint ezeknek a munkásoknak, akiknek a drága egészségük megvédése céljára nem áll rendelkezésére egy sem.

Bizony, higgyék el uraim, hogy csupa hátlából is intézkedhetnének, mivel ha munkás nem volna, úgy önöknek sem lett volna megfelelő mosdókészletük soha, de soha.

Síri.

Debrecen. (Időszerű fölhívás.) Felkérjük azon potyázó munkástársainkat, akik csak a barátoktól szeretik kérni a *Magyar Vasutas*-t előlvasni, de elő nem fizetnek rá, ne éjé be azzal, hanem rendelék meg és legyenek ők is olyan tisztességes szervezett vasutasok, mint a többiek. Ne tegyenek úgy, hogy: „hadd kaparják ki a tűzből mások a gesztenyét” és ők majd megeszik, mert így csak megcsalják a többi munkástársaikat és csorba esik a munkás-becsületen. *Egy jóbarát.*

Kelenföldi állomás. (A raktári munkások, napidíjasok és kocsitolók helyzete.) A főváros közvetlen közelében, a kelenföldi állomáson dolgozó vasuti alkalmazottak helyzete olyan szomorú, hogy nemcsak nekik, de a Máv. tekintélyének is szolgálatot teszünk azzal, ha a szomorú viszonyokba belevilágítunk és arra törekedünk, hogy ezeken a szégyenletes viszonyokon az illetékes faktorok változtassanak. Ime néhány szolgálati ág munkaviszonyai:

Araktári munkások munkaideje reggel 6-tól este 8-ig tartana. A valóságban azonban minden este 11–12 óráig dolgoznak, sőt gyakori eset, hogy minden megszakítás vagy pihenő nélkül *éjjel után 2 óráig is dolgoznak*. Még annyi időt sem engednek, hogy valami ételt vegyenek magukhoz. Ezen idő nemcsak a raktári munkásnak, de az al-tiszti szolgálatot végző napidíjasoknak épp úgy ott kell maradniuk, mint a munkásoknak.

Minden hatodik nap a napidíjasok közül egy, a raktári munkások közül mindennap négy este 11 óráig gyorsárukezelésnél ügyeletes-szolgálatot tartozik teljesíteni. A fizetés ezért a szolgálatért az, hogy az ügyeletesek másnap reggel 6 óra helyett 8 órakor kezdenek a raktárban dolgozni.

De nem elég, hogy potyára ügyeleteskednek, még barmolni is kell, mert dacára annak, hogy ehhez a szolgálatához 6 málházó van beosztva, mikor dolgozni kell, egy sem található.

Tíz, husz éves raktári munkások *fizetése* 1–1 frt 10 kr naponta, csak 4–5 ember kap 1 frt 20 krt. A csapatot vezető napidíjasok együtt koplálnak a munkásokkal. Az ő fizetésük szintén 1–1 frt 10 kr. Ha reggel 6-tól éjjel után 2 óráig dolgoznak egyhuzamban, *legjobb* esetben 2–3 utánórát fizetnek nekik, azaz 20–30 krt. De ha csak 12 óráig éjjel, akkor *legtöbb* esetben eiesnek még ettől a jogosan kijáró utánórát fizetésétől is. A jogcim erre az, hogy «nincs suly» és punktum, nem jár egy fillér sem.

Ezt a közönséges csalást a raktárfőnökség a következőképp magyarázza: minden munkás naponta 100 mmázsa árut tartozik mozditani, ha pl. a «rendes munkaidő» alatt 300 mm. árut mozditott, nem kap napibéren tul egy fillért sem, ha *ez esetben* éjjel is

dolgozott, kap óránként 10 krt, de ha mindjárt éjjel után 2 óráig dolgozott is 30 krtál többet nem kap. Ha bármédig dolgoznak is, de ha olyan árut kell mozditani, ami a sulyt nem ütötte meg, vagyis nem mozditottak 100 mm, felül, (ami mindennapos dolog) akkor sem a napidíjasok, sem pedig a raktári munkások a tulidőért egy fillért sem kapnak.

Vasárnap, ünnepnap pihenő soha sincs, szabadságot nem kapnak és ha egyik-másik munkás ki akarná pihenni fáradaimait, vagy egy percet késik, a büntetés, az elbocsájtással való fenyegetéssel mindjárt ott van a raktárfőnökség részéről. Ugy bánnak velük, mintha alamizsnát kéregetnének, akiket el lehet kergetni a portáról.

A raktárban 60 embernek kellene dolgozni, de abból 16 munkás másutt van foglalkoztatva, de a raktár terhére vannak elszámolva. Itt is a magukat nehéz munkában törő raktári munkások iszszák meg a beosztás levét, 44 ember 60 helyett kénytelen dolgozni.

Voltak már számtalanszor *Weil Sámuel* raktárfőnöknel, hogy helyzetük javítását kérik, de mindannyiszor el lettek utasítva. Pedig hát okuk is, joguk is elegendő van helyzetük javítását követelni.

A lakás, élelmiszer Kelenföldön még drágább, mint Pesten. A keresetük pedig a pestiek kereseténél is silányabb.

A *kocsitolók* helyzete sem irigylésre méltó. A tolatási szolgálat általában véve a legveszedelmesebb és legnehezebb szolgálatok közé tartozik s helyenkint emiatt 12 órai szolgálat után 24 órai szabadidő adatik.

Másképp áll a dolog Kelenföldön. Ezen a nagyforgalmu állomáson, ahol 5 ágról van forgalom, itt 24 órai szolgálat van még mindig. Éjjel, nappal egyaránt kell futkosni és még arra sincs idő, hogy az ebédet, vagy vacsorát megehessék. Szolgálati ruhát a maguk pénzükből kell venniük és ezért az életveszélyes, nehéz szolgálatért 1 frt 20 kr a napibér.

Vannak kocsitolók, akik 10–13 év óta teljesítenek kifogástalanul szolgálatot és még mindig nincsenek kinevezve.

A kelenföldi munka- és szolgálati viszonyok ismertetését folytatni fogjuk. Az eddig elmondottak is elegendők lesznek ahhoz, hogy bebizonyítsák, hogy mennyire szükséges, hogy a kelenföldi vasuti alkalmazottak is egytől-egyig csatlakozzanak a vasutas szervezetiinkhöz, amelynek középpontja és harcosa a *Magyar Vasutas*.

Ez a mi egyetlen szervezetünk, otthonunk, pártfogónk és védőnk. Már eddig is bebizonyította, hogy a szomorú sorsunkból ki tud emelni bennünket és a közel jövő még inkább be fogja bizonyítani, hogy milyen eredményeket érhetünk el szilárd összetartás és erőteljes szervezkedés révén.

Csatlakozzanak kelenföldi testvéreink is a szervezkedéshez és velünk együtt harcolva, együtt fognak velünk győzni is.

VEGYESEK.

Köszönetnyilvánítás. A Máv. északi-főműhelyének mélyen tisztelt alkalmazottai fogadják ez uton Istenben boldogult, felejtethetlen fiamnak, Zmeskall Lajos vasuti lakatosnak gyászos elhunytá alkalmával tanúsított oly megható részvételükért örökké hálás köszönetemet.

Kisgyarmat, 1905 július 25.

Öz. Zmeskall Józsefné.

Debrecen. A debreceni szervező-bizottság tisztelettel felkéri azon előfizetőket, akiknek lejárt az előfizetésük, hogy azt ujtsák meg.

INNEN-ONNAN.

164 helylyel bíró kocsí. Mineapolis városban kocsikat építettek a Mineapolis és Saint-Paul közötti járatásra, a közelben fekvő nagyon látogatott fürdőhelyekre, az óriási személyforgalom lebonyolítására. Ezek a kocsik azért érdekesek, mert 164 személynek adnak helyet; természetesen nyáron. Ugyanis a kocsí belsejében 51 ülő- és 65 állóhely, továbbá a kocsí tetején az imperiálon 48 ülőhely van. A legérdekesebb rész az imperiál. Ez vascsövekből, leszerelhetően van az erősen szerkesztett kocsí tetején felállítva. Rajta 12 pad van elhelyezve. Két kényelmes feljáró vezet fel a kocsí mindkét végén. Az eső és napsugár ellen védőtető szolgál. Ezt a berendezést csak nyáron használják ki. Télen mindenestül leszerelik, mert a nagy hidegben nem lehetne a tetőn utazni, a forgalom is kisebb akkor. A kocsí mindössze csak 13,75 m. hosszú és 26 t. nehéz. A kocsí két forgóállványon nyugszik s 4 elektromos motor hajtja. Átlag 40 km. óránkénti sebességgel közlekedik.

Mit szólna nálunk az elkényeztetett utazó közönség, ha egy kocsiban 65 utas nem kapna kényelmes ülőhelyet.

Az «Illionis Railway» hasonló nagy, 32 ajtós vasuti kocsiját, amelyben 100 ülőhely van, s amely összesen 200 utast szállíthat, már ismertettük.

Házak üvegéből. Az üvegnek a modern technikában mind nagyobb szerep jut és a hidraulikus módon préselt üveglemezeket mind több célra használják. A legújabb időben Amerikában igen jó sikerrel használják építkezési célokra is a préselt üveglemezeket, melyek főképp az alapozási munkálatoknál igen jól váltak be, mert az üveg nem szívja magába a föld nedvességét és az üveglemez még jobban ellentáll a földi nedvességnek, mint maga a cement. Chicagóban, fölbuzdulva az eddig az üveglemezekkel elért sikerek által, most egy tíz emeletes nygyvezett «felhőkarcolót» építettek.

A magyar vasutak forgalma 1905. év első felében. A kereskedelmi minisztériumnak kimutatása szerint a magyar vasutak átlagos üzemhossza a folyó év június havában 18,253,5 kilométer volt, szemben 18,141,4 kilométerrel az előző év hasonló havában. Ezen a hálózaton 1905. év június havában 6.892,341 személy és 3.182,632 tonna áru került szállításra. A bevételek ezek után 23.550,801 K-t tettek, szemben 23.225,575 K-val az előző év hasonló havában. Az emelkedés kilométerenkint 0,8 százalékra rug A folyó év első felében a magyar vasutakon összesen 39.240,377 személy és 19.357,276 tonna áru szállított, a bevételek pedig 143.450,394 K-ra rugtak, szemben 138.517,593 K-val a múlt év hasonló szakában. Az emelkedés kilométerenkint 2,8 százaléka. A magyar fővasutak üzleti eredményei a folyó év első felében csak a magyar kir. államvasutaknál és a déli vasutnál jobbak a múlt év hasonló időszakához képest. A többi fővasutnál kedvezőtlenebbek a tavalyi félévi kimutatásoknál.

Orosz vasuti idyll. A moszkva-pétervári vasuti vonalon nagyszabású visszaélésnek jöttek a nyomára, amelyet a vasut alkalmazottai követtek el, hogy így toldják meg szerény fizetésüket. A moszkva-pétervári vonalat II. Sándor cár uralkodása alatt építették és erről a vasutépítésről maradt fenn az a történeti adom, hogy amikor az építkezési tervet bemutatták a cárnak, az szó nélkül keresztülhuzta az egészet. A vasuti vonalat úgy tervezték, hogy az nagyobb utat ír ugyan le, de érinti azokat a helyiségeket is, amelyek nem fekszenek közvetlenül a vonal mentén. A cár keresztülhuzta az egész tervet, a papiroslapra pedig két kört rajzolt. Az egyik fölé azt írta: Moszkva, a másik fölé: Pétervár, a két kört egyenes vonallal kötötte össze és azután az egészet visszaadta a tervező mérnöknek, aki ebből megértette, hogy a cár nem tűri a

görbe utat, hanem egyenes összeköttetést kíván a két birodalmi főváros között.

A világ legmagasabb vasuti állomása. Többször tettünk már lapunkban említést arról, hogy a Jungfrau-vasut Eisner megállóhelye a világ legmagasabban fekvő vasuti állomása. Most azonban egy Dél-Amerikában járt utazó azt írja, hogy a Peru állambeli úgynevezett «Perui központi vasut» vagy amint végállomásáról nevezni szokták az «Oroya-vasut», a «Paso di Galera» alagut bejáratánál 4775 méter magasságban halad, sőt magában az alagutban eléri az 5357 méter magasságot és ettől a ponttól kezd ismét lefelé menni. Ez tehát a világ összes vasutvonalai közül a legmagasabb és az ott levő állomás eszerint jóval magasabban fekszik, mint Eismeer. A perui vasut különben keskenyvágányu, hossza 219 kilométer és ezt az utat 12 óra alatt teszi meg.

+ **Vasuton Londonból New-Yorkba.** Az angol mérnöki világot mostanában egy vakmerően nagy-szerű vasuti terv foglalkoztatja. Arról van szó ugyanis, hogy Londonból közvetlen vasuti összeköttetéssel lehessen eljutni New-Yorkba. A terv megvalósulásának ideje egyelőre jó messze van még ugyan, de technikailag nem olyan kivilhetetlen, mint amilyennek első pillanatra látszik. Londonból, le-számitva a csatorna rövid megszakítását, közvetlen vasuti összeköttetéssel lehet eljutni Kelet-Ázsiába. Amerika részéről viszont a vasuti vonal fölnyulik jó messzire az észak-amerikai nyugoti partokig. Ilyenformán csak a Behring-szoros fölötti összeköttetés hiányzanék. Az ázsiai oldalon valószínűleg nem lenne nagyon nehéz a vasuti vonalat a keleti fokig meghosszabbítani, ellenben nagy nehézségeket okozna a vasut kiépítése az alaskai és a kanadai területeken a fjordok és a hegységek miatt. Ez a nehézség azonban még nem lenne akadály a terv megvalósításának, sokkal nehezebb azonban az a körülmény, hogy a szárazföldi ut továbbtartó és drágább lenne a tengeri átkelésnél. Emiatt aligha meg nem gondolják még a dolgot az illetékes körök, mielőtt s terv megvalósításába belefognak, mert legalább is kétséges, hogy akad-e majd sok utazó, aki a tengeri ut rövidegével szemben a drágább, de biztonságosabb szárazföldi utat előnyben részesítse.

Ezzel a tervvel kapcsolatosan merült föl a london—ausztráliai közvetlen vasuti összeköttetés terve s. Ez az ut a következő lenne: London—Belgium—Ausztria—Oroszország—Afghanistan—India—Sziám—Malakkai-félsziget—Szumatra—Jáva és végre Port-Darwin Észak-Ausztráliában. A vonal szintén nem lenne szárazföldi, mert helylyel-közzel rövid tengeri utak szakítanak meg, de nagy előnye lenne, hogy így 28 nap alatt el lehetne jutni Londonból Melbournebe, míg a mai tengeri utazás 36 napot vesz igénybe.

Kiadóhivatali üzenet.

Felülfizetések a lapalap javára. Keleti pályaudvar műszaki kocsihivatal ipari munkásai az emlékiratok elkészítésére 22 kor., Bus magyar 20 fillért, A. B. T. 2 koronát, sörös korsó 80 fillért, Északi munkások 16 korona 40 fillért, Pécsi műhelyi munkások 18 kor. 45 fillért, S. F. 1 koronát.

Szerkesztői üzenetek.

New-York, Amerika. A «Magyar Vasutas» előfizetési díja Amerikába postaköltséggel együtt 12 kor. 20 fill. egy évre, 6 kor. 10 fill. egy félévre.

Pécs. Amikor önöknek tetszik. Hétfőn, péntek és szombati napokon. Azonban legalább egy héttel előbb értesítést kérünk. — A nyugbérpénztár köz-

ponti bizottsága hozta azt az alapszabályellenes határozatot. Tessék az emlékirat erre vonatkozó részét elolvasni.

Hatvan. A pénz megérkezett, de a levél nem. Tessék újból megírni, hogy kinek a nevére könyveljük el a pénzt.

Brassói levelező. Lejárt VI/15.

K. p. u. műszak. A lapbizottság véleménye szerint nem szabad verebekre ágyuval lövöldözni. Lehet azt másképp is elintézni.

Obszerváció. Lapját átadtuk a könyvkereskedésnek.

Nyiregyháza. Önnek jár betegbárca. Ha az elbocsájtástól számítva 6 héten belül történt a megbetegedés, akkor 20 hétig joga van táppénzre. Kivétel csak az eset, ha másutt vállalt munkát. — Mi újság?

Szombathely. Türelem, rózsát terem. Üdv.

Haladás. Miskolc. Olvastuk szerkesztői üzenetüket, amelyben kijelentik, a követelése 40,000 vasutasnak olyan tulzottak, hogy nincs reális alapjuk. Nem vitatkozunk önökkel. Két közmondás a válaszuk. «Bolond likból bolond szél fuj» — ez az egyik. «Ebugatás nem hallatszik a mennyországba» (még a kereskedelmi minisztériumba sem), — ez a másik. Méltóztassék a kettő között választani, vagy akár mindkettőt vállalni. Joggal tehetik.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Bíraucz Döme könyvnyomdája Budapest, VII., Amazon-u. 6—8

MIÉRT BUKOTT EL A VASUTAS SZTRÁJK?

Szociálpolitikai tanulmány.

Írta: Rába Sándor.

Ára: 24 fillér.

HAZAFISÁG ÉS NEMZETKÖZISÉG

Írta: Garami Ernő.

--- Ára: 4 fillér. ---

Alkotmányt Magyarországnak!

Minő az igazi népképviselő?

Írta: Bresztóczy Ernő. — Ára: 6 fillér.

Kaphatók:

a „MAGYAR VASUTAS” kiadóhivatalában,
BUDAPEST, VII., Csömöri-út 28.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyekben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖNTANULÁSI
CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körut 5.

== Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Világciikk! „RASOL” Kés nélkül borotvál!

Egészséges!

Kellemes!

9

Olcsó!

Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2,40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője! RASOLIN

Hölgyeknek ajánlatos!

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2,50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában VI., Király-utca 12. sz.